

استانداردهای بین‌المللی قدرتمند در زمینه حسابرسی:

پشتیبانی حیاتی برای ثبات بازار مالی جهانی

ترجمه: معصومه امیری

R. Guthrie

در معماری مالی جهان، یک مجموعه واحد از استانداردهای بین‌المللی حسابرسی که برای حسابرسی همه سازمانها، نه فقط شرکتهای سهامی عام پذیرفته شده در بورس، کاربردپذیر باشد، مؤلفه‌ای ضروری است. استانداردهای باکیفیت به خلق یک زبان حسابرسی رایج کمک می‌کنند که فراتر از مرزها پیش می‌رود تا همه سازمانها را قدرتمند سازد، تجارت را تسهیل و از رشد اقتصادی پشتیبانی کند. الگوی یگانه برای تهیه این استانداردها در حال حاضر در دست بازبینی است؛ با این هدف که مناسب بودن الگوی بین‌المللی تدوین استانداردها برای دستیابی به هدف، در جهان به سرعت در حال تغییر را تضمین کند.

گروه نظارت^۱ که از نهادهای بین‌المللی مسئول نظارت بر فرایند تدوین استانداردهای بین‌المللی حسابرسی و اخلاق حرفه‌ای تشکیل شده، به تازگی یک سند مشورتخواهی منتشر کرده است که پیشنهادهایی برای داشتن یک فرایند تدوین استانداردها مطرح می‌کند که الگوی کنونی را به طور اساسی تغییر می‌دهد.

الگوی کنونی: پشتیبانی اثربخش از منافع همگانی

بنیان الگوی بین‌المللی کنونی تدوین استانداردها، همکاری قوی بین بخشهای خصوصی و عمومی و بازرسیها و موازنه‌های

قدرتمندی است که تضمین می‌کند هیچ ذینفع منفردی نمی‌تواند اثر نامناسبی بر فرایند بگذارد. الگوی کنونی بر این شناخت استوار است که زمانی بهترین پشتیبانی از منافع همگانی به عمل می‌آید که همه ذینفعان برای انجام تعهدهای خود نسبت به منافع همگانی، با هم همکاری کنند. در واقع، رویکرد مبتنی بر همکاری، اکنون به عنوان یک ویژگی مهم از برقراری انتظام بخشی مناسب در بسیاری از حوزه‌های گزارشگری در سراسر جهان شناخته می‌شود.

این الگو با تمرکز بر ارتقای کیفیت حسابرسی و استفاده بهینه از مهارت‌ها و قضاوت حرفه‌ای حسابرس، استانداردهایی تولید کرده که برای گستره‌ای از بنگاه‌های گزارشگر، شامل شرکت‌های پذیرفته شده در بورس و شرکت‌های خصوصی، شرکت‌های بزرگ و کوچک، کاربردپذیر است. اطمینان نسبت به این الگو زیاد است. تعداد درخور توجهی از حوزه‌های گزارشگری با به طور مستقیم استانداردهای منتشر شده از سوی هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابرسی و اطمینان بخشی^۲ و هیئت استانداردهای بین‌المللی اخلاق حرفه‌ای برای حسابداران^۳ را به کار گرفته‌اند، یا از آنها به عنوان مبنایی برای استانداردهای ملی خود استفاده کرده‌اند و بسیاری از حوزه‌های گزارشگری نیز این استانداردهای بین‌المللی را با مقررات خود ترکیب کرده‌اند.

اقتصاد جهانی نیازمند قطعیت و اطمینان است

با توجه به موفقیت الگوی کنونی، هر تغییری باید به دقت تحلیل شده و از دروندادهای دریافتی از همه ذینفعان شامل سرمایه‌گذاران، تهیه‌کنندگان صورتهای مالی و اعضای کمیته‌های حسابرسی، بهره‌برداری شود. فدراسیون بین‌المللی حسابداران به عنوان نهاد جهانی برای حرفه حسابداری، با تعدادی از اصول مهم مطرح شده در مشورتخواهی موافق است؛ از جمله، نیاز به اینکه هیئتهای حسابرسی و اخلاق حرفه‌ای به طور روشن ترکیب چندذینفعی^۴ داشته باشند. همچنین، هیئت نظارت بر منافع همگانی که بر فرایند انجام کار نظارت می‌کند، باید به طور روشن دارای ترکیبی با چندین ذینفع باشد و از شفافیت بیشتر در زمینه تعهد خود بهره‌برد. افزون بر این، فدراسیون موافق است که هیئت حسابرسی، به طور مشخص، باید به سرعت در جهت پاسخ به پیشرفت سریع در استفاده از فناوری در حسابرسیهای امروزی، اقدام کند.

با وجود این، فدراسیون نگران است که بعضی از پیشنهادها به دقت مورد بررسی قرار نگرفته‌اند و در بسیاری از موارد، گروه نظارت نتوانسته پایه مناسبی برای شواهد در پشتیبانی از نیاز برای پیشنهادهای مهیج خود ارائه کند.

یکی از هدفهای بیان شده در پیش نویس گروه نظارت، افزایش جنبه تجویزی استانداردهای حسابرسی و کاهش اتکا به قضاوت حسابرس است. این موضوع به تضعیف سالهایی منجر می‌شود که شاهد رشد ثابت کیفیت حسابرسی تحت این فرضیه بودیم که قضاوت حسابرس، برای حسابرسی باکیفیت بالا، ضروریست. حسابرسی مبتنی بر «تیک زدن» بر پایه رعایت ضوابط، امکان بیشتری دارد که باعث افزایش هزینه برای شرکتها و مؤسسه‌های حسابرسی، و مانع رشد شوند.

یک نگرانی دیگر اینکه ماهیت پیشنهادهای گروه نظارت به افزایش ریسک چندپارهداشتن انتظام بخشی منجر می‌شود. این پیش نویس به طور ساده اینگونه فرض می‌کند که استانداردهای تهیه شده با توجه به مدل پیشنهادی، به سرعت در سراسر جهان پذیرفته خواهند شد. با توجه به اینکه در حدود دو دهه طول کشیده تا به سطح کنونی مقبولیت جهانی دست یابیم، هرگونه بازگشتی به تدوین مقررات ملی حسابرسی ممکن است برای کسب و کارهایی که به طور بین‌المللی فعالیت می‌کنند، آثار جدی داشته باشد. استانداردهای غیریکپارچه در یک حوزه گزارشگری با حوزه‌های دیگر، ممکن است باعث کاهش شفافیت، کاهش کارایی و افزایش

هزینه مبادله‌ها شود.

روشن است که گروه نظارت در پی کمرنگ کردن نقش حرفه در فرایند تدوین استانداردهاست. در این صورت، ریسک تدوین استانداردهای غیرعملی که به سختی استقرار می‌یابند، افزایش خواهد یافت. همچنان که ضروریست تا گستره متنوعی از ذینفعان که نماینده حوزه‌های گزارشگری متفاوت هستند، بتوانند دروندادهای معناداری برای استانداردها فراهم کنند، تجربه و دانش حسابرسان حرفه‌ای کنونی نیز به‌طور قطع لازم خواهد بود.

در پایان، زمان‌بندی این تغییرها، چالش‌های خاص خود را در پی خواهد داشت. فناوریهای جدید در حال تغییر سریع حسابرسی و اخلاق حرفه‌ای برای حسابداران حرفه‌ای هستند. همانطور که حرفه برای یکپارچه‌سازی این پیشرفتهای فعالیت می‌کند و هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابرسی و اطمینان‌بخشی به فعالیت خود در جهت مطابقت استاندارد برای پاسخ به فناوریهای جدید در دسترس بازار حسابرسی ادامه می‌دهد، اکنون زمان مناسبی برای تغییر از طریق ازهم‌گسیختن الگوی تدوین استانداردهایی که به‌خوبی عمل کرده و برای سالهای زیادی همسو با منافع همگانی بوده است، نیست.

یک مدل بین‌المللی تدوین استاندارد که در منافع همگانی عمل می‌کند

فدراسیون بین‌المللی حسابداران بر این باور است که مدل کنونی به‌خوبی عمل می‌کند؛ اما ممکن است که با چند تدبیر مهم ارتقا یابد تا در آینده از منافع همگانی پشتیبانی کند. فدراسیون گستره‌ای از گزینه‌های جایگزین پیشنهاد کرده که ممکن است در میان دیگر موارد، در جهت افزایش ادراک از استقلال تدوین استانداردها از حرفه حسابداری و پیشنهاد معیارهای جدید برای کارآمدتر و سریع‌تر کردن تدوین استانداردها عمل کنند. ممکن است که به نگرانیهای ذینفعان رسیدگی کنیم و به‌طور هم‌زمان، یک محیط بین‌المللی پایدار برای تدوین استانداردها ایجاد و حفظ کنیم تا هر دو هیئت بتوانند فعالیتهای مهم خود را پیش ببرند.

حرفه حسابداری همچنان به فعالیت اثربخش همسو با منافع همگانی و همراه با مراجع انتظام‌بخشی و دولتها برای خلق و پرورش یک چارچوب و ساختار راهبردی برای توسعه و به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی مستقل، متعهد است. به خطر انداختن دهه‌های پررنج ایجاد اتفاق نظر، برای پرش به سمت ناشناخته، همسو با منافع همگانی نیست و ممکن است مزاحمت غیرضروری برای تدوینگران استانداردها و بازارهای سرمایه ایجاد کند.

پانوشته‌ها:

- 1- Monitoring Group (MG)
- 2- International Auditing and Assurance Standards Board (IAASB)
- 3- International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA)
- 4- Multi- Stakeholder

منبع:

Guthrie R., **Strong International Standards on Auditing: Crucial Support for Global Financial Market Stability**, www.ifac.org, 2018